

NOVA PRAVDA

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani,
Narodni dom, I. nadstropje. Telefon 77.

Izhaja vsako soboto.
Priloga: „Tedenske slike“.

Mesečna naročnina 6 dinarjev,
za inozemstvo 8 dinarjev.

V boj proti ljudskim sleparjem!

Likvidatorji socialne politike. — Dr. Gosar in tovariši kot grobarji socialnega skrbstva. — Klerikalna protidelavska politika. — Obračun s klerikalnimi demagogi.

Dne 11. septembra se bodo vršile volitve za Narodno skupščino in ob tej priliki bodo ljudske množice odločevale, kakšna gospodarska in socialna politika naj se izvaja prihodnja leta v naši državi. Vse delovno ljudstvo bo imelo ob tej priliki tudi možnost pokazati, ali odobrava državno gospodarsko in socialno politiko, ki se je izvajala od zadnjih skupščinskih volitev leta 1925.

Od tedaj so bili na vladi radikali, radičevci in klerikalci. O radikalih, ki so zasloveli po svojih korupcionističnih činiteljih, je znano, da so skrajno reakcionarna družba, ki nima nobenega smisla za socialne potrebe delovnih slojev, ki je imela od vsega početka jugoslovenske države za cilj likvidacijo socialnega skrbstva in ki je bila vedno ovira socialnemu zakonodajnemu delu. Koruptnost, ki so jo zanesli kapitalisti iz radikalnih vrst v državno upravo, je vzrok še neurejenim razmeram v državi in je hvala bogu postala tudi povod razkolu v radikalni stranki sami, ki sedaj poginja v svojem lastnem blatu. Kakor prej ni, ko je imela absolutno oblast v svojih rokah, tako tudi sedaj ni pričakovati, ko radikalna stranka razpada, da bo delavstvo imelo od nje kake koristi.

Radičeva stranka, ki je sedela dve leti skupno z radikali v vladi, je v tem času dokazala, da je njen gospodarski in socialni program zgolj fraza. Kljub temu, da je imela več kot dovolj priložnosti udeleževati svoje obljube, je obstajalo vse prizadevanje njenih voditeljev samo v preskrbljevanju korit prijateljem, delovno ljudstvo — kmetje, delavci, obrtniki, mali uslužbenci — pa so ostali praznih rok. Dve leti sodelovanja radičevske stranke v vladi sta pomenjali dve leti dokazovanja demagoštva njenih voditeljev. Niti en zakon ni bil sprejet v tem času, ki bi popešil ureditev socialnih odnošajev v naši državi, Narodna skupščina ni niti odobrila mednarodnih konvencij za zaščito delavstva, kljub obveznosti naše države, ki jih je na mednarodnih konferencah podpisala. Radičevci govore sicer sedaj pred volitvami kakor običajno o solidarnosti kmetov in delavcev, ta solidarnost pa obstoja dejansko samo v tem, da niso storili tako za kmete kakor delavce ničesar.

Ko je padel radikalsko - radičevski režim brezsmotnosti, lenobe, nesposobnosti, demagoškega varanja ljudstva in prerokanja za osebna korita, so se mnogi oddahnili v pričakovanju, da bo prišlo kaj boljšega. Prišli smo pa z dežja pod kap!

Ob vstopu klerikalcev v vlado, so mnogi upravičeno upali, da se bo pričelo resno zakonodajno delo, ker so verjeli v obljube klerikalnih voditeljev in v resnost kritike obstoječih razmer v njihovem tisku. Četudi načelni nasprotniki klerikalizma, so bili mnogi veseli, da pride do besede večinska slovenska stranka in da ji bo dana možnost v državnem proračunu vsaj de-

loma zadostiti zahtevam in potrebam delovnega ljudstva. To pričakovanje je bilo tem bolj upravičeno, ker je 20 klerikalnih poslancev dobilo v vladi štiri važna ministrska mesta, med njimi tudi ministrstvo za socialno politiko, ki ga je prevzel vodja krščanskih socialcev dr. Andrej Gosar. Dasi zavedno delavstvo ni nikoli zaupalo popolnoma v klerikalne obljube, — žalostnih izkušenj je pač že dovolj doživelo, — je vendar pričakovalo, da bo vsaj dr. Gosar, ki zna toliko povedati na delavskih shodih o socialnih potrebah delavstva, izpolnil, kar je nekdanj govornik in obljuboval.

Prvo, kar so storili klerikalci v vladni večini, je bil generalni pardon, ki so ga dali radikalnim korupcionistom v anketnem odboru, kjer so sami predlagali in tudi glasovali, naj se obtoženi korupcionisti ne izroče sodišču.

V vlado so vstopili baš v najprimernejšem trenutku, preden se je zaključila v finančnem odboru razprava o državnem proračunu, ko je še obstajala možnost njegove izpremembe in izpolnitve. Toda klerikalci niso postavili za koalicijo z radikali nobenih zahtev gospodarskega in socialnega značaja, stopili so v vlado brezpogojno zgolj zaradi vladnih koristi in glasovali so za proračun, kakor ga je že sestavila prejšnja radikalno-radičevska vlada, v kolikor njegovih posledic še niso poslabšali z nesocialnimi določbami v novem finančnem zakonu.

Klerikalci so s svojim sodelovanjem v vladi razočarali vse, najbolj pa delavstvo. To njihovo sodelovanje predstavlja dejansko likvidacijo socialne politike in socialnega skrbstva v naši državi! Minister za socialno politiko dr. Gosar, ki zna tako lepo govoriti «o krščanski ljubezni do bližnjega» in ki pravi, da je socializem utemeljen v evangeliju samem, je postal prvi grobar in pogrebec socialne politike!

Ukinili so se socialnopolitični oddelki pri velikih županijah, reducirale borze dela, zmanjšali krediti za socialno skrbstvo, celo za invalide ter siromašno dečo, in iz državnih podjetij so se pričeli odpuščati in metati na cesto delavci.

Najbolj je bilo prizadeto delavstvo z redukcijami na železnicah, ker so bili po krivdi klerikalnega režima zmanjšani za desetine milijonov krediti za prometne potrebe. Preko noči je bilo na stotine delavcev vrženih na cesto, ostalim pa niso bile zmanjšane samo plače, temveč jim je bilo skrženo tudi število delovnih dni in jim tako še bolj zmanjšana možnost zaslužka.

Davek na ročno delo, proti kateremu so klerikalci toliko rohneli in ki ga je spravil v življenje s posebnim pravilnikom radikalsko-radičevski režim, se je s finančnim zakonom za leto 1927-28 razširil tudi na državno delavstvo in plačevati ga morajo sedaj tudi vsi monopolski delavci v tobačnih tovarnah, v državnih solarnah, pri državnih železnicah, delavci v državnih

gozdovih in na državnih posestvih ter sploh vse delavstvo v državi.

Minister dr. Gosar je k vsemu temu molčal v času, ko bi njegova beseda lahko nekoliko zalegla. Zaman so hodile delavske deputacije k njemu v Beograd, zaman so ga prosili tobačni delavci in delavke, naj se spomni svojih obljub ter posreduje za izboljšanje njihovih plač in malenkostnih pokojnin, namesto vsega tega so dobili povečani davek!

Minister dr. Gosar je obljuboval, da bo pobijal naraščajočo brezposelnost s tem, da bo napravil milijonski fond za brezposelne, ki leži v Državni hipotekarni banki in se zbira iz varovalnih prispevkov delavstva, mobilien ter dal na razpolago denar za zidanje delavskih stanovanj. Ostalo je seveda samo pri obljubah, brezposelni ne dobivajo podpor in tudi hiše se ne zidajo s tem denarjem, četudi imamo sedaj vlado, s katero je dr. Korošec sklenil prijateljski pakt in ki je napram klerikalcem zelo uslužna. Seveda, klerikalci so sklenili pakt samo za preganjanje političnih nasprotnikov, na delavstvo, ki je zašlo po njihovi krivdi v še večjo bedo, pri tem niso mislili.

Koliko je socialno čuvstvanje klerikalnih voditeljev, so pokazali tudi s tem, da so glasovali za določbo v finančnem zakonu, s katero se povečuje davek od plač siromašnih privatnih nameščencev, zmanjšuje pa dobro plačanim bančnim in raznim industrijskim ravnateljem. Državnim uslužbencem so zmanjšali definitivno druginjske doklade in dejansko razveljavili njihovo službeno pragmatiko s pooblastilom vladi, da jo lahko po svoji volji izpreminja. Preveč bi bilo, ako bi hoteli navesti vse njihove grehe, ki so jih zakrivali.

Ni čudno, da je politika klerikalnih voditeljev razburila tudi krščansko socialno delavstvo, ki jim je do zadnjega časa ponižno sledilo in robotovalo, da jim je v Ljubljani in povsod drugod upravičeno začelo obračati hrbet.

Danes pred volitvami klerikalni poslanci zopet poznajo delavstvo, ko so imeli moč v rokah, ga niso poznali. Danes prirejajo klerikalni poslanci Sušnik, Kremžar in Smodej delavske shode in vabijo nanje tudi železničarje, nad katerimi so najbolj grešili. Zbali so se ogorčenja delavstva in ga hočejo zopet preslepiti.

Zaman bo ta njihov trud. Delavstvo je do dna spoznalo njihovo «ljubezen» napram sebi ter jih bo sodilo po dejanjih.

Zavedno delavstvo ve prav dobro, da rešitev perečih gospodarskih in delavskih vprašanj, odprava gospodarske in socialne bede ter izboljšanje njegovega gmotnega položaja ne bo prej mogoča, dokler ne bodo potisnjeni v stran oni, ki so jih doslej varali s praznimi obljubami ter tako osramotili njihovo zaupanje.

Boj delavstva za lastne pravice bo zato pri sedanjih skupščinskih volitvah usmerjen v prvi vrsti proti reakcionarnim zastopnikom režimov, ki smo jih imeli od zadnjih skupščinskih volitev leta 1925!

**Ali ste že poravnali
naročnino?**

Razvoj Česke Obec Delnicke

Naše tovariše in vso javnost, ki se zanima za strokovno gibanje, bo gotovo zanimalo, kako se razvija strokovni pokret v drugih državah, predvsem pa nas bo zanimalo, kakšen je ta pokret v bratski čehoslovaški državi. Za našo NSZ je potrebno vedeti, kakšen je razvoj in napredek naše bratske organizacije Česke Obec Delnicke (češke delavske zveze), zato podajamo danes nekoliko pregleda o stanju in gibanju te organizacije.

ČOD ne vodi samo strogo strokovne borbe, temveč se bavi tudi z različnimi gospodarskimi problemi in sestavlja razen statističen material, ki je za vso češko javnost velikega pomena. Glavni tajnik organizacije, poslanec in bivši minister Al. Tučný, je duša njenega gospodarskega dela. Njegova poročila izhajajo v posebnih knjigah, revijah in brošurah in nam dajejo jasno sliko gospodarskega stanja čehoslovaške republike. Pri tej priliki naj omenimo samo stanje uvoza in izvoza čehoslovaške države, na podlagi statistike, katero je ČOD izdala v posebnem poročilu, iz katerega posnemamo, da je imela čehoslovaška republika v letu 1926. uvoza za 15.261.610.503 in izvoza za 17.847.607.419, torej več izvoza za 1.585.996.916. Glavni izvoz tvorijo sladkor. V letu 1925. je bilo največ uvoza iz Nemčije, in sicer za 5.508.730.361, za njo sledijo Avstrija, Poljska, najmanj pa je uvozila Španjolska. Jugoslavija je uvozila v ČSR za 501.832.490; izvoza pa je bilo največ zopet iz Nemčije, in sicer za 4.233.284.454 in najmanj iz Finske za 32.473.986. V Jugoslavijo se je izvozilo za 820 milijonov 540.083. Na podlagi teh števil si že vsakdo lahko napravi jasno sliko med izvozom in uvozom naše države in Čehoslovaške.

Tudi v Čehoslovaški je vladala in še vlada težka gospodarska kriza. To krizo sta najbolj občutili rudarska in tekstilna industrija. V rudarski stroki je bilo v letu 1926. zaposlenih preko 51.000 rudarjev. Brezposelnost je bila v zadnjih letih ogromna in redukcija osobito v tekstilni

stroki zelo občutna. Država je v letu 1923. prispevala za podpore brezposelnim 392.227.000. V letu 1924. 140.056.000, 1925. 27.000.000 in v 1926. 21.000.000. Podpora se izplačuje na podlagi gentskega sistema, t. j. da enako višino podpore izplačata država in strokovna organizacija.

Prvo tričetrtletje 1926. je bilo v Čehoslovaški 143 stavk v 616 podjetjih z 41.010 nameščenci. Stavkali so 294.584 delovnih dni, na mezdi pa so izgubili 8.153.274 Kč. Karakteristično je, da je bilo namreč v prvem četrtletju veliko nadpolovico stavk proti znižanju mezd. ČOD je sama vodila 92 stavk.

Organizacija je izvedla veliko akcijo za starostno in invalidno zavarovanje delavstva, sodelovala je pri izdelavi različnih socialnih zakonov, posebno pri bolniškem, nezgodnem in brezposelnem zavarovanju. Stanovanjski najemniki so imeli v ČOD svojo najboljšo zagovornico ter ima organizacija tudi v tem pogledu zaznamovati velike uspehe. Z dobrimi socialnimi delavci se je organizacija uveljavila v mednarodnem uradu dela, katero je v letu 1924. zastopal J. Bily, a kasneje Al. Tučný. V parlamentu in v senatu ima organizacija svoje zastopnike, ki so na podlagi sprejetih resolucij in z različnimi predlogi odločno posegali v razvoj socialne politike v Čehoslovaški in dosegli velike uspehe. V protidraginjski akciji je ČOD odlično sodelovala in je s svojim stvarnim pozitivnim delom delavstvu veliko koristila, medtem ko so razni komunistični demagogi stvari samo škodovali. Brez pretiravanja lahko trdimo, da je ČOD ena najpomembnejših organizacij v čehoslovaški državi, ki se razlikuje od marxistov po svojem resnem in stvarnem prizadevanju koristiti čehoslovaškemu delavcu in nameščencu.

V letu 1926. je imela ČOD 57 strokovnih organizacij s 3145 podružnicami in 383.792 člani. Skupnih prejemkov je imela 38.778.202,05 Kč. Stanje vseh strokovnih organizacij v Čehoslovaški je bilo v tem letu sledeče: ČOD 387.792

članov, t. j. 20,56 %; strokovno udruženje (soc. dem.) 347.352 članov — 18,34 %; mednarodna vsestrokovna zveza (kom.) 201.035 članov — 12,62 %; nemška zveza 226.654 članov — 13,87 %; kršč. socialna zveza 93.869 članov — 7,41 %. Poleg teh je bilo še nekaj manjših organizacij, ki niso pridružene zgoraj omenjenim organizacijam, vendar je njihovo število zelo majhno. Iz tega pregleda je razvidno, da je ČOD najmočnejša strokovna organizacija češkega delavstva, zato tudi delavstvo zna pravilno ceniti svojo narodno strokovno zvezo.

Centrala zveze je v Pragi. Poleg centralnega tajništva pa ima Zveza še sledeča pokrajinska tajništva: Budejovice, Mlada Boleslava, Kraljevi Gradec, Kladno, Plzen, Brno, Prostějov, Moravska Ostrava, Opava, Koštany, Kolin, Pardubice, Teplice-Šanov, Trebič, Bratislava, Košice, Ružomberok.

Shodov in sestankov je imela organizacija v pretečenem letu 3519. Glavno glasilo ČOD je «Socialni Práce», mesečna revija kot publikačni faktor za informacije in navodila vsemu strokovnemu gibanju. Izmed 57 organizacij so najmočnejše sledeče: železničarji, ki imajo 68.834 članov; tekstilni delavci 37.128 članov; uradniške organizacije 34.280 članov; kovinarji 27.145 članov; rudarji 9883 članov; poštni uslužbenci 17.556 članov; poljski delavci 15.727 članov; stavbeni delavci 13.673 članov; lesni delavci 13.351 članov.

Strokovnih časopisov ima Zveza 56. Izmed teh izhajajo nekateri tedensko, trikrat mesečno, 14dnevno in nekateri tudi mesečno. Najmočnejša strokovna glasila so: železničarski list, ki ima naklade 67.000. Glasilo kovinarjev ima naklade 26.000. Tekstilni vestnik se tiska v 35.000 izvodih. Skupna naklada vseh strokovnih časopisov ČOD znaša 371.000.

Podajamo to kratko sliko strokovnega gibanja bratske ČOD, da se naši tovariši prepričajo o resnem strokovnem delu te organizacije in o zrelosti čehoslovaškega delavstva, ki pra-

Ivan Albrecht:

Skrivnostna povest.

Svojega starega očeta se spominjam kot čistiljivega starčka. Po šegi, ki je tiste dni že s pospešeno naglico izumirala, je nosil dolge lase, ki so se mu usipali globoko na tilnik. Bili so že čisto beli ter na temenu nekoliko zredčeni. To je bil na tem človeku menda edini znak visoke starosti, kajti sicer je bil moj stari oče čil in čvrst. Vsaj meni, ki sem bil takrat sedemleten dečko, se je zdel višek vsega popolnega in blagega na svetu. Ljubil sem ga z vso ljubeznijo, kolikor je premore tak otrok, poslušal njegove besede ter shranjeval njegova številna pripovedovanja kakor dragocen zaklad v svojem srcu. Vedel je namreč povedati toliko, da nama večeri niso bili nikdar predolgi, deževna jesen nikoli dolgočasna, da, celo toliko, da sem hotel biti neprenehoma blizu njega in nisem maral ne igrati, ne družine svojih vrstnikov.

Bogvé, koliko lepega, ki je bilo morda njegova last, je že izginilo iz mojega spomina, še danes pa mi je živo pred očmi tale primer:

— To je bilo takrat — je pravil stari oče — ko sem bil jaz tvoje starosti, takole pred kakimi petinsedemdesetimi leti. Jesenski čas je bilo, že po svetem Martinu. Oče so gnali nekam daleč par volov na sejem, par lepih sivcev. Zjutraj so šli zgodaj, še po temi, in so dejali, da pridejo pod noč spat domov. Jaz sem se jim bil še prejšnji večer priporočil, naj mi prinesejo belega kruha, in so mi tudi

obljubili. Takrat je bilo še vse drugače, več. Bel kruh smo imeli samo ob božiču, veliki noči ter ob binkošti, sicer smo pa otepali ovsenjaka, ki zbada po ustih kakor brinje. Zato sem bil očetove obljube silno vesel in se mi je vso noč sanjalo o belem kruhu. Zjutraj sem se zbudil, dasi je bila še trdna tema, ko so oče odhajali. Slišal sem, kako so rekli materi: «Pazi nase in na vse skupaj, če bi me ne bilo več nazaj!» Mati so zavrnilo: «Oh, ne bodi no tak! Kamor greš, govoriš tako!» Nato spet oče: «Kdaj človek gre, to vé; kdaj se vrne, je pa v božjih rokah!» Potlej sem spet slišal mater: «Mešetarjev se varuj in glej, da se preveč ne zapleteš mednje!» Nato so še pokropili živino in rekli: «Bog in sveti križ božji!» pa so pognali.

Jaz, ki sem bil lepo na toplem pod odejo, sem mislil medtem na očeta, na sejem in na beli kruh. Tisti dan se mi je zdel strašno dolg. Šole takrat pri nas še nismo imeli, doma v takem času tudi ni bilo posebnega dela, vsaj za delavce moje vrste ne, zato sem se iz dolgega časa pretegal iz kota v kot in delal sebi ter drugim nadlego. Mati so mi jih moral parkrat pošteno naštet, češ, da sem spak, ker nič ne ubogam, in da ne bom dobil belega kruha.

Te grožnje sem se zbal na vso moč, pa sem zlezal v kot na peč in čakal, kdaj se bo zvečerilo. Pod večer so me potlej napravili za svetarnika ter me tako prisilili, da sem bil miren. Seveda, ti ne veš nič več, kakšno delo je imel svetarnik. Zdaj pozna že vsaka bajta petrolejko, takrat smo pa še povsod svetili s trskami. Imeli smo visoko stojalo, kamor smo

kakor v klešče pritrdili gorečo trsko, svetarnik pa je moral skrbeti, da je bilo vedno dovolj svetlobe. Kakor si se malo kam zagledal, je bil brz ogorek prevelik in luč preslaba, pa je hitro kdo zagodrnjal, zakaj ne utrinjaš ob pravem času.

No, prav za prav sem bil s tem delom zadovoljen, ker je bila svetarniška služba imenitna, prihranjena volarju ali kvečjemu pastirju.

Tako sem sedel, utrinjal gorečo trsko in jo vestno nadomeščal z novo, kadar je začela dogorevati. Bilo ni nobenih posebnih pritožb in so bili zadovoljni z menoj vsi, ki so imeli v hiši kaj opravka: hlapec, ki je obdeloval toporišča na rezilnici, pa tudi mati, pastir in volar, ki so pri peči za mizo prebirali fižol.

Ves dan je bil nekam čmeren in tudi precej mrzel, pod noč se je pa pooblačilo. Naenkrat je hlapec Janez povedal: «Dež!» Potem je začela divjati še sapa. Dekla, ki je v kuhinji kurila za večerjo, je prišla v sobo in tožila, da ji nikakor noče goreti v peči. Mati so ji šli na pomoč, toda obema skupaj se ni hotelo prav nič kaj posrečiti, tako je divjalo zunaj.

Hlapec, ki je bil že precej v letih (Martin smo mu rekli), je začel pripovedovati strašne zgodbe o razbojnikih. Potlej je začel govoriti o veščah, ki begajo in zavajajo popotne ljudi, pa tudi o zlih urah in slabih minutah. Vseh nas se je polastila groza in še sedaj dobro vem, kako si niti z očesom nisem upal treniti od goreče treske, da ne bi kje zagledal kake pošasti.

Ko je jel Martin praviti, kako hudo razsaja burja, kadar si kdo sam vzame življenje ali

vilno pojmuje pomen strokovnih organizacij in zato tudi dosega velike uspehe. Želimo, da bi tudi naše delavstvo sčasoma sprevidelo potrebo

po organizaciji tako kakor delavstvo v čehoslovaški republiki, da si na ta način zasigura lepšo in boljše bodočnost.

Zasluge SLS za uradništvo.

Pri sedanjih volitvah se naši klerikalci kaj radi bahajo z njihovim delom za uradništvo in imajo to drzno čelo, da se postavljajo za edine zastopnike in rešitelje uradništva. Njihovo delo pozna vsak uradnik in prav dobro ve, da so sedanje nevzdržno stanje, v katerem se nahaja naše uradništvo stvorili baš oni, ki se danes postavljajo na čelo uradništva. Oglejmo si nekoliko podrobneje delo teh rešiteljev uradništva, da jim tako damo večjo možnost sigurne zmage pri volitvah.

Predvsem gre SLS največ zaslug za poslabšanje uradniške pragmatike, ker je takratni samoradikalni vladi pomagala do kvoruma. Tudi ima SLS na vesti kronske upokojence, ker je baš takrat pomagala radikalski vladi, da ni teh bednih upokojencev prevedla na dinarske pokojnine.

Z določbami v finančnem zakonu za leto 1927-28 pa je SLS z radikali dejansko razveljavila uradniško pragmatiko ter dala vladi splošno pooblastilo, da sme izpremeniti uradniški zakon, kakor se ji poljubi. Finančni zakon ne nudi uradništvu nobenega jamstva, da bi se popravile krivice, ki se mu gode, temveč samo na splošno pooblašča vlado, da sme izpremeniti določila uradniškega zakona ter nanovo regulirati plače in pokojnine.

SLS z radikali vred tu gotovo ni imela dobrih namenov in ni sprejela take določbe zaradi izboljšanja uradniškega položaja, ker je kleroradikalna vlada uzakonila in tako definitivno uveljavila lanski sklep ministrskega sveta o zmanjšanju draginjskih doklad.

Novi finančni zakon je težko udaril reducirane uradnike. Po njem so izgubili mnogi reducirani uradniki pravico do pokojnine, na drugi

strani pa se je udarilo vse uradništvo s tem, da se je podaljšala doba za pridobitev pokojninske pravice od 10 na 15 let, dočim se je službena doba za pridobitev popolne pokojnine določila na 35 let.

Kleroradikalni režim se je hotel pa tudi še drugače odlikovati in so se pod njim dogodile neštete redukcije državnih uslužbencev. Ti so bili preko noči pahnjeni brez vsake plače na ulico. Zasluge si je SLS dobila tudi s tem, da je v objemu z radikali odpuščala mlade zdravnike iz bolnic, reducirala asistente na univerzah itd.

Poglejmo dalje zasluge klerikalcev na polju uradništva.

Z novim finančnim zakonom se je nešteto zvaničnikov in služiteljev, ki niso v uradniških kategorijah, reduciralo na dnevničarje z mesečno plačo in brez pravice do pokojnine. Sploh je novi finančni zakon udaril najhujše najnižje kategorije državnih uslužbencev, kakor da bi SLS hotela s tem pokazati svojo posebno ljubezen do najbednejših.

Kleroradikalna vlada je z novim finančnim zakonom razveljavila čl. 127. in zadnji odstavek

čl. 137. uradniškega zakona ter je s tem bila državnim uslužbencem ukinjena pravica, da se jim sme v primeru bolezni, smrti ali druge skrajne potrebe v rodbini na račun njihovih prejemkov iz državne blagajne nakazati brezobrestno posojilo do višine trimesečne plače z vračilnim rokom 18 mesecev.

SLS je poskrbela tudi za to, da so se okrnile pokojnine v primeru nesreče v službi.

Naštevali bi lahko še mnogo in mnogo takih cvetk, ki so jih klerikalci podarili državnim uslužbencem, a je menda že zgornje dovolj, da se vidi vsa goreča ljubezen klerikalcev do onih, katerih zastopstvo in zaščito si lasti SLS. Pa teh cvetk baje še ni dovolj. Najhujše še pride. Baš te dni čitamo lahko v vseh listih, da je finančni minister izdal nalog, naj vsa ministrstva reducirajo kredite tekočega proračunskega leta, in sicer do ogromne vsote tisoč milijonov dinarjev. Ta milijarda dinarjev bo zopet vzeta iz ust državnih uslužbencev. Ta najnovejša cvetka je tudi sad finančnega zakona, do katerega so omogočili klerikalci.

Iz vsega je jasno razvidna velika škoda, ki so jo državni uslužbeni pretrpeli pod kleroradikalnim režimom, vzlic temu pa ima SLS to drzno čelo, da vso to škodo pripisuje drugim in se sama postavlja v pozjo najčistejšega zagovornika državnih uslužbencev.

Državni uslužbeni bodo pri teh volitvah znali kategorično obračunati s svojimi dobrotniki, s pogubonosnim klerikalizmom.

Narodni železničarji o perečih železničarskih vprašanih.

Oblastni odbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana je na svoji redni seji dne 20. julija 1927. z ozirom na položaj slovenskih železničarjev in vseobče razmere sklenil soglasno

sledеči komunikе:

pa se nenadoma kje ponesreči, sem si komaj upal dihati. «Nocoj zategava in cvili čisto tako», je končal in obmolnil. Namesto njega sem se oglašal jaz, pa ne z besedami, temveč z jokom. V strahu sem bil malo pogledal proti oknom in se mi je zazdelo, da strni cela vrsta obrazov vame. «Kaj se pa cmeriš?» je zarenčal Martin. Matí so me prišli tolažiti, volar in pastir sta pa godrnjala, da nič ne vidita, ker toliko časa ne otrnem trske. Tedaj je nenadoma močno potrkalo na srednje okno, kakor da bi kdo klical, naj mu odpremo. «Kdo je?» je vprašal hlapec, pa ni dobil odgovora. Matí so hitro utrnili trsko, volar pa je stopil k oknu. Medtem je potrkalo drugič. «Kdo je?» so zdaj zaklicali matí. Tudi njim se ni hotelo oglašati. Še tretjič je potrkalo, toda volar ni videl nikogar, čeprav je stal pri oknu.

«Kdo se neki smodi tod okrog hiše?» je zagodrnjal hlapec in odšel ven. Vsi smo bili nekam splašeni. Pastir se je prekrizal, volar se je odmaknil od okna ter obstal sredi hiše, matí pa so stali pri meni ter me tolažili, češ, da sem zdaj že priden in da naj se nič ne bojim.

Ko sem nehal jokati, sem vprašal mater, zakaj ni očeta tako dolgo domov. Še preden so mi odgovorili, se je vrnil hlapec in dejal, da so skoro gotovo trkale na okno mačke, ko so iskale zavetje pred dežjem.

Vidiš tole brazgotino na čelu, tukaj na desni strani proti sencem? No, to je še spomin na tisti večer. Vse življenje ga nosim in tudi v grob ga ponesem s seboj.

Ker sem bil še majhen, kajne, in je trska svetila tem bolje, čim više je bila pritrjena, so mi postavili stojalo na klop. Tako sem pri svojem delu ostal lahko lepo na peči.

Polagoma sem skoro pozabil na tisto trkanje, ki me je bilo prej tako preplašilo. Matí so odšli v kuhinjo, ko so me videli pomirjenega, ostali pa so se spet jeli razgovarjati o tem in onem ter nadaljevali vsak svoje delo. Tedaj nenadoma zaslišimo, da prihajajo voli okrog opla. «Gospodar!» zakliče hlapec in stopi proti vratom, jih odpre ter še enkrat opomni mojo mater, da pridejo oče. «Hvala Bogu!» veselo vzkliknejo matí ter ukažejo dekli, naj nese luč v hlev, sami pa hite očetu nasproti.

Ko sta slišala to, sta tudi pastir in volar veselo planila iz hiše, za njima pa sem se podvival še jaz, da bi tem prej videl očeta in dobil obljubljeno darilo, kos belega kruha, ki sem ga tako željno pričakoval. V tisti naglici sem se nekoliko spotaknil, prekucnil stojalo z gorečo trsko in padel, kakor da bi mi bil kdo spodrezal noge. Vse zvezde sem videl, tako sem telebnil z glavo ob rob peči, prijeto se pa nisem mogel nikamor.

Naenkrat sem zaslišal govorjenje, voda je šumela blizu mene in vse se mi je zdelo narobe. «Kje pa sem?» zakričim v strahu, pa mi naenkrat odgovore oče: «Pri meni!» Ko se natančneje razgledam, vidim da stojim onkraj Ločja na Zašivniku. Saj veš, kje je Zašivnik? V brezno na desni strani poti, ki pride s hribov, ponikne tam blizu deroč potok, kolikor se ga ne razleže po močvirnatem Ločju. Kajne, to veš? No, tisti potok sem slišal šumeti!

(Dalje prihodnjč.)

Z ozirom na dejstvo, da se zadnje mesece med slovenskimi železničarji uganja agitacija, ki je v škodo slovenskim železničarjem in službi, Oblastni odbor UJNŽB Ljubljana ugotavlja sledeče:

1. UJNŽB je vsedrjavna narodna nepolitična strokovno stanovska organizacija jugoslovenskih železničarjev in brodarjev, katere vrhovno vodstvo tvori skupen Centralni odbor v Beogradu ter šest Oblastnih odborov, in sicer v Beogradu, Subotici, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani za železničarje in v Splitu za brodarje. Organizacija ima nad 25.000 članov, Srbov, Hrvatov in Slovencev, pravoslavne, katoliške in muslimanske vere. Politično se organizacija ni nikdar na nobeno stran naslanjala ali eksponirala, ker je to po pravilih nemogoče in bi obenem tudi značilo propast društva. Vsled tega Oblastni odbor brez vsakega nadaljnjega komentarja poziva gospoda bivšega narodnega poslanca in ministra na razpoloženju Antona Sušnika, naj točno označi one voditelje UJNŽB Ljubljana, katere v Beogradu poznajo, da se pri vsakih volitvah v Sloveniji družijo z samostojno demokratsko stranko. Drugače mora Oblastni odbor UJNŽB smatrati izjavo g. ministra na razpoloženju za navadno kleveto.

2. UJNŽB je edina organizacija v državi, ki je v vprašanju proračuna za ministrstvo za promet dalo točne podatke vsem merodajnim faktorjem v vladi in v parlamentu prve dni meseca januarja letošnjega leta, ko proračun ministrstva za promet v pripadajoči sekciji finančnega odbora narodne skupščine ni bil niti v pretresu. Obveščeni so bili pismeno z vposlanim Glasnikom št. 1 vsi člani finančnega odbora in vsa predsedstva parlamentarnih klubov. Poleg tega so člani Centralnega odbora po sklepu seje še posamezno obvestili in prosili poznane poslance takratnih vladnih in opozicijskih strank. Proračun je bil v januarju v finančnem odboru izvsem v materialnih pozicijah za delavske mezde pozneje tudi izglasovan. UJNŽB je v februarju 1927. še s posebno vlogo ponovno opozorilo sedanjega gospoda ministra Milosavljevića, da so kre-

diči premali in da bo treba ali delavce odpustiti ali znižati plače.

3. Delavski krediti so bili premali, in sicer: V poziciji 908/2 za prometno osebje za približno 24.000.000 Din, v poziciji 909/4 za progovne sekcije za približno 50.000.000 Din ter v poziciji 910/7 za strojno službo za približno 40.000.000 dinarjev, za delavnice v poziciji 922/3 za približno 40.000.000 Din. Ministrstvo je sedaj dalo naknadne kredite, in to: 24.000.000 Din za gradbeni oddelek za pozicijo 909/4, 20.000.000 za strojno službo za pozicijo 910/7 in 30.000.000 za delavnice za pozicijo 922/4, vse te vsote iz rezervnega fonda. Za prometni oddelek torej za eksekutivno postajno in vlakospremno službo do danes niso dani še nikaki krediti. Naknadni krediti so premali in so se morale vsled tega tudi v ljubljanski direkciji znižati urnine delavstvu ter akordne premije v delavnici v Mariboru in v kurilnicah za približno 10 do 15 odstotkov. Progovne sekcije z znižanim staležem delavstva in z že znižanimi urninami v ljubljanski direkciji imajo možnost šest delovnih dni s sedanjimi krediti do decembra t. l. Takrat bo treba ali delavce odpustiti, ali pa delati samo par dni na teden. Promet sploh nič ni dobil ter je situacija ta: Za plače nastavljenega osebja do konca tega proračunskega leta manjka 5.000.000, za draginjske doklade temu osebju 3.000.000 in za delavstvo tega odelenja (postajni in skladiščni delavci, zavirači, premikači itd.) tudi 3.000.000 Din, skupno 11.000.000 Din. Ministrstvo in Generalna direkcija o naknadnih kreditih za promet nočeta ničesar slišati z izgovorom, da ima ljubljanska direkcija preveč prometnega osebja, ki ga je treba na vsak način reducirati. Interesantno je, da je Centralna direkcija otvorila ljubljanski direkciji za prometni oddelek celo število mest (3218), a dala za plače in draginjske doklade 8.000.000 Din premalo. Vsled tega direkcija sprova redukcijo in je že znižala urnine prometnemu delavstvu, ne sprejema nikakih novih delavcev, ne popolnjuje izpraznjenih mest nastavljenega osebja, vpeljuje poslabšanje turnusov v postajni eksekutivni službi ter je tudi že postajenačelnike vseh srednjih postaj pritegnila k izvrševanju eksekutivne prometne službe. Da je pri nižjem osebju še slabše, nam pač ni treba poudarjati. Skratka, v področju ljubljanske direkcije, torej v Sloveniji, se po direktnem nalogu Generalne direkcije ima izvršiti redukcija prometnega osebja na 4100, kakor je bilo v letu 1926. v Generalni direkciji in ministrstvu dooločeno. Po točnem in rigoroznem normiranju je potrebno za promet po staležu meseca aprila 1927. 4750 ljudi. Ker se pa s številom 4100 reden promet trajno brez prekomernega izkoriščanja prometnega osebja ne more vzdržati, se nameravajo najprej sprovesti sledeče redukcije:

a) Odpravi se v vseh postajah z nepretrgano nočno službo, izvzemši največjih postaj (Ljubljana, Maribor, Zidani most, Rakek itd.) dosežanja 12/24urna služba kretniškega osebja ter uvede samo 16/24urna in 24/24urna služba.

b) Poveča delo vlakospremnega osebja od 30 na 35 do 47 odstotkov in skrči temu odgovarjajoči odmor v domicilnih postajah in izven njih.

c) Uvede se za vse neeksekutivno osebje na postajah z nočnim prometom, brez izjeme, povsod samo 24/24urna služba.

d) Poveča služba v blagovnem ekspeditu iz 8 na 9 in pol do 10 ur dnevno.

e) Ukine brez izjeme vse mesečne odmori in zmanjša letne odmori po čl. 93. zakona o prometnem osebju.

f) Zmanjša rezervno stanje za nadomestovanje bolnih, na vojaške vaje pozvanih uslužbencev itd. od 15 na 10 odstotkov.

g) Pritegne k izvrševanju komercialne in računске službe, izvzemši samo majhno število primerov, povsod prometnike in postajenačelnike.

In če to ne bo zadostovalo, se namerava ukiniti nočni promet na stranskih progah ter tudi zmanjšati število osebnih vlakov. Na ta način se hoče prihraniti do konca tega leta 11.000.000 dinarjev. Pripominjamo, da je povprečen odpadek osebja (odpusti, smrt itd.) mesečno 25.

4. Po dobljenih informacijah je ministrstvo za promet odvezelo režijske karte rodbinam nastavljenega osebja pod pritiskom trgovskih in gospodarskih krogov, češ, da družinski člani nenastavljenega osebja verižijo ter delajo nelegalno konkurenco trgovstvu v naši državi. UJNŽB je ustmeno in brzojavno s shodov protestiralo takoj, ko je izšel predmetni odlok. Ker je bila za 16. junija 1927. sklicana anketa med zastopniki ministrstva in zastopniki UJNŽB, se je to vprašanje odložilo do prve seje, na kateri se je dne 16. junija 1927. ugotovilo, da je potrebna nova vloga, ki je bila 17. junija predložena in na katero je sedanji gospod minister za promet dne 23. junija s številko 14.233/27 od 29. junija dal odločitev. Gospod minister na razpoloženju Anton Sušnik dobro pozna UJNŽB. Vzlic temu navajamo, da je v UJNŽB okoli 4100 Slovencev, 10.000 Hrvatov in 10.000 Srbov železničarjev, ne računajoč brodarjev v Splitu, in na železnicah je 66.000 železničarjev, od tega 28.000 nastavljenecv in 38.000 nenastavljenecv. Situacija je torej za nenastavljeno osebje izven Slovenije bila še slabša, ker je tam povprečno še več nenastavljenega osebja nego v Sloveniji. Vprašanje režijskih kart vzlic intervenciji UJNŽB, ki je točno povedalo, kaj naj se popravi, in intervenciji zastopnikov SLS ni pravično rešeno, ker se je s tem odlokom popravila krivica delno samo stalnim delavcem, ne pa dnevničarjem. Konstatiramo, da se je veliko število delavstva, ki vrši službo nastavljenega osebja na sistemiziranih mestih, prevedlo v dnevničarje ter se jih plača iz odgovarjajočih ličnih partij in pozicij. Za te intervencije UJNŽB ni uspela, o čemer se slovenska javnost in slovenski poslanci morejo točno informirati pri ljubljanski direkciji kakor pri drugih direkcijah.

5. Politična gonja na železnicah v Sloveniji se je pričela z dnem kongresa internacionalnega Saveza železničara Jugoslavije, balkanske konference in vsedelavskega zleta v Ljubljani prve dni junija. Oblastni odbor je s posebnim komunikacijem takoj obvestil javnost o dejanskem stanju razmer na slovenskih železnicah in pozval slovenske železničarje k pameti. Hujskanje se je s strani internacionalne razrednopolitične borbene organizacije nadaljevalo, in ako je vodstvo Saveza pričelo politično napadati SLS, ne zadene UJNŽB nikaka krivda. Ugotavljamo, da UJNŽB nikdar ni nobene stranke bodisi te ali one barve napadalo. Ugotavljamo, da uredništvo «Slovenca» vzlic prošnjam ni hotelo prinašati objav podpisanega oblastnega odbora UJNŽB. Ugotavljamo, da isto uredništvo «Slovenca» v komentarju shoda Saveza z dne 13. t. m. v Mestnem domu v Ljubljani («Slovenec» št. 55 z dne 14. julija 1927.), daje pouk tajniku Saveza sodrugu g. Juriju Stankotu ter mu očita nevhvaležnost. Mi vprašamo:

vodstvo SLS javno, ali je krivo nepolitično narodno stanovsko strokovno društvo UJNŽB, da so reprezentanti in poslanci SLS pomagali internacionalnemu Savezu železničara Jugoslavije, njegovim posameznim funkcionarjem in članom, sedaj pa Savez in članstvo noče poznati honetnosti in hvaležnosti? Ugotavljamo dalje, da ministrstvo in generalna direkcija zastopata stališče, da ima ljubljanska direkcija preveč osebja, predvsem nastavljenega osebja, ter da je potrebno izvršiti redukcijo za vsako ceno. Ta redukcija se zaradi nezadostnih kreditov čisto točno vrši, kakor je opisano pod točko 3. Ugotavljamo, da so se urnine delavstvu znižale na podlagi tako zvanih lokalnih razmer «po pihačih cenah». Ugotavljamo, da so borze dela in inšpekcije dela na zahtevo železniške uprave dale oficijelna poročila, kakšne so povprečne mezde delavstva v privatni industriji v posameznih krajih. Tudi se v odločujočih krogih ministrstva za promet govori, da so gospodarski krogi zahtevali znižanje mezd železniškega delavstva. Pripravljani smo pred vsakim forumom dokazati, da je oblastni odbor UJNŽB Ljubljana odkritosrčno in pošteno nastopal proti tem nakanam ter je potom centralnega odbora obvestil vse v poštevh prihajajoče faktorje, žal, brez uspeha. Nihče pa ne more in ne sme pričakovati, še manj pa zahtevati, od nepolitičnega narodnostanovskega društva ali pa od slovenskih železničarjev, da naj se isti dajo izkoriščati za strankarska barantanja in s tem sopomagajo popolnoma ubiti slovenske železničarje še moralno, ko jih je železniška uprava materijalno tako že upropastila.

Oblastni odbor UJNŽB je prepričan, da so si slovenski železničarji za Slovenijo v vsakem oziru pridobili toliko zaslug ter nepobitno v najtežjih časih dokazali svojo požrtvovalnost, da pač ne zaslužijo, da se jih pred volitvami hoče izigravati in kovati strankarskopolitični kapital. Dejansko prete nove redukcije zaradi nezadostnih kreditov osobito v prometnem oddelku in s tem poslabšanje prometa. Ako slovenske politične stranke mislijo, da je odpomoč možna samo v strankarskopolitičnem izigravanju in slepomišenju, potem ne smejo biti razžaljene, ako jim tega slovenski železničarji in vsa objektivna slovenska javnost ne morejo verjeti. Oblastni odbor UJNŽB javno in odločno izjavlja, da so slovenski železničarji s svojim delom ob in po prevratu do današnjega dne pač zaslužili, da se z njimi odkritosrčno in dostojno postopa, za kar se bo oblastni odbor Ljubljana ramo ob rami z ostalimi oblastnimi odbori in centralnim odborom UJNŽB na podlagi svojih pravil boril naprej brez ozira na momentane politične konstelacije in kalkulacije.

Za Oblastni odbor UJNŽB Ljubljana:

Juh s. r., predsednik; Zupan s. r., prvi podpredsednik; Potočnik s. r., drugi podpredsednik; Vertačnik s. r., tajnik; Ponikvar s. r., blagajnik; Deržič s. r., centralni odbornik; Muraus s. r., centralni odbornik.

Politični pregled.

Politični položaj v Beogradu

Vlada Vukičević-Marinković, ki je bila postavljena meseca aprila, se je imela boriti že od vsega početka z velikimi težkočami vsled nesporazumljenj, ki so nastala med radikalno in Davidovičevno demokrasko stranko. Tudi Pašičevići so posegali v to borbo, ker so hoteli za vsako ceno strnoglaviti šefa sedanje vlade. Spor pa se je še bolj poostril, ko je Ljuba Davidović na zborovanju v Beogradu napadel gospoda Vukičevića in s tem hotel izzvati, da izstopijo demokraski ministri še pred volitvami iz vlade.

Gospod Davidović je predvsem očital gospodu Vukičeviću, da se izvaja od strani vladnih radikalov isti volilni teror, kakor so ga izvajali svoječasno Pašičevići. Vsled teh izvajanj je bilo stališče gospoda Marinkovića in drugih demokraskih ministrov v vladi zelo otežkočeno ter je že izgledalo, da bo temu sledil razcep v demokraski stranki. Gospod Vukičević je v Skoplju prav tako energično zavrnil gospoda Davidovića tako, da je izgledalo, da bo koalicija razpadla. Nato so se vršili sestanki med demokraskimi in radikalnimi ministri na eni strani in konference demokraskih stranke, ki so te konflikte v toliko izravnale, da zaenkrat še ni prišlo do preloma.

V četrtek je imela demokratska stranka sejo izvrševalnega odbora in se je končno tudi gospod Davidovič udal oportunističnim argumentom demokratskih ministrov ter je pristal na taktiko, ki navidezno znači popuščanje demokratov, dejansko pa postavlja gospoda Vukičevića v zelo neugoden položaj. Demokrati pričakujejo popoln Vukičevićev poraz pri volitvah in smatrajo, da bo njihova prisotnost v vladi njihove kandidature obvarovala nasilja in goljufije. Gospod Vukičević je vsled teh razgovorov pozval načelnika personalnega oddelka v notranjem ministrstvu ter mu dal celo vrsto odredb, ki se tičejo izpolnitve gotovih zahtev demokratske stranke. Ministri sedaj izjavljajo, da je situacija zopet normalizirana in zadovoljiva.

Pašičevci se še vedno niso odločili, da skličejo sejo glavnega odbora, ki bi imela proglasiti v imenu NRS anatema nad gospodom Vukičevićem in njegovimi prijatelji. Govorilo se je, da se Aca Stanojevič zopet sestane z g. Vukičevićem, preden pride do oficijelnega preloma. To se do sedaj ni zgodilo, medtem pa dobiva cepljenje v radikalnih vrstah groteskne oblike. V Sremu so n. pr. vložene kar štiri radikalne liste, v mnogih okrožjih po tri. Govori se, da so se tudi radikali v Sloveniji razcepili. Klerikalci niso s poravnavo v vladi zadovoljni, ker so pričakovali, da bodo nadomestili demokratske ministre v vladi. Gospod Korošec je bil več dni v Beogradu ter je podvzel v ta namen že vse korake. Kakor se vidi, klerikalcem vendar ne gre tako žito v klasje, ker g. Vukičević tudi dobro ve, da ne bodo klerikalci nikdar več pripeljali iz Slovenije 20 mandatov, kar gotovo ni zadostna podpora vladnim strankam.

★

Uradniška kandidatura v Ljubljani. Klerikalci so mojstri v izigravanju uradništva in delavstva. Ker so se uverili, da je ljubljanski mandat za g. Korošca izgubljen, so si izmislili nov trik, kako bi odvzeli naprednemu kandidatu v Ljubljani nekoliko desetih glasov. Pričeli so agitirati med uradništvom, naj si ono postavi lastnega kandidata in izvedbo te akcije so prevzeli klerikalni uradniki, ki seveda ne bi volili uradniškega kandidata, temveč svojega klerikalnega. V torko so imeli ljubljanski uradniki sestanek pri Levu, na katerem naj bi se sklepalo o postavitvi uradniške kandidature. Velika večina navzočih je bila proti taki kandidaturi, ker nima prav nobenega izgleda in ker bi se uradništvo samo osovražilo in blamiralo. Značilno je, da je bil sestanek sklican anonimno in da se prav za prav na sestanku ni moglo ugotoviti, kdo je sestanek sklical. Ugotovilo se je tudi, da predstavniki uradniških organizacij niso bili navzoči, zbog česar je akcija že v naprej pokopana. Naše mnenje je, da kadar bodo uradniki spopolnili svoje uradniške organizacije, da bodo te dovolj močne izvesti tudi kake politične akcije, takrat naj uradniki in vobče državni nameščenci pokrenejo akcijo, ki bo zadovoljila tudi v političnem pogledu. Pri sedanjih desolantnih razmerah je pa to nemogoče, zato je razumljivo, da uradniki odklanjajo tudi ta klerikalni trik.

Dobrota je sirota. Gospod Ivan Pucelj, nekdanji voditelj naprednih slovenskih kmetov je baje iskreno želel, da bi prišlo do naprednega bloka za predstoječe volitve v narodno skupščino. Gospod Radić pa je pozval gospoda Pucelja v Zagreb ter ga pregovoril, naj ne gre z naprednim blokom, temveč z Radićem, ter mu je obljubil vse mogoče in nemogoče stvari. G. Pucelj je verjel lepih besedah, dva dni nato odklonil sodelovanje v naprednem bloku, za zahvalo pa mu je gospod Radić že sedaj določil voditelja slovenskih kmetov v osebi gospoda Šveгла, katerega kandidira gospod Radić na Hrvatskem. Borba za prvenstvo med voditelji slovenskih kmetov je bila velika, sedaj pa je g. Radić napravil kratkoma konec in s tem določil čisto

novega moža za voditelja. Gospod Pucelj, ki je delal to, kar je želel gospod Radić, bo lepo ostal na cedilu, medtem ko bi v napredni fronti igral lahko še važno vlogo. Čudno, da nekateri ljudje tako radi plavajo v oblakih, namesto da bi prišli vendarle enkrat hoditi po zemlji, na kateri se dá doseči še kaj realnih uspehov. Baje tudi gospod Prepeluh ni ravno zadovoljen, ki je že bil nekako določen za naslednika gosp. Pucelja. Kako bo nadalje pisal «Kmeti list» o pokvarjeni gospodi, to je njegova stvar, ker vsakdo dela po svoje, kakor oni, ki je s svedrom kravo drl.

Kandidature naprednega bloka v Sloveniji. Ljubljanski zaupniki so se soglasno in z navdušenjem zedinili, da bodi nosilec liste naprednega bloka v Ljubljani g. dr. Albert Kramer, bivši poslanec in minister n. r. Namestnika bodo določili tekom tega tedna. Kot nosilec liste za ljubljansko volilno okrožje je določen dosedanji poslanec in minister n. r. dr. Gregor Žerjav, za mariborsko oblast pa je določen kot nosilec liste dosedanji poslanec dr. Ljudevit Pivko. Tudi sreske organizacije so že po večini določile svoje kandidate in bodo vse tri kandidatne liste vložene tekom prihodnjih dni.

Spor med marksisti. Pretečeno nedeljo so imeli marksisti burno zborovanje v Celju. Navzoči so bili zaupniki socialistične stranke Jugoslavije, socialnodemokratske stranke (Bernotovi) in dekalisti (komunisti). Skušali so napraviti sporazum, da bi nastopili v vseh treh volilnih okrožjih v Sloveniji z enotno kandidatno listo, kar bi brez dvoma marksistično delavstvo navdušeno pozdravilo. Toda do sporazuma niso prišli, nasprotno, tekom zborovanja je prišlo še do večjega razdora, ker so si gospodje drug drugemu očitali stvari, ki gotovo niso bile na dnevnem redu tega zborovanja in ki niso bile v čast ne enim ne drugim. Ker je to zborovanje izpadlo negativno, so nekateri zaupniki preko svojih voditeljev skušali v Mariboru priti do sporazuma, a jim tudi ni uspelo. Gotovo je, da nastopijo deljeno, in sicer je določen za mariborsko volilno okrožje kot nosilec liste za socialistično stranko Jugoslavije g. Petejan in za Bernotovo in komunistično listo pa učitelj Möderndorfer. V Ljubljani je določen kot kandidat socialistov g. Mlinar in za ljubljansko volilno okrožje g. Stane Likar, uradnik OUZD. Levičarji pa kandidirajo na Kranjskem in v Ljubljani dr. Lemeža, ki bo zopet poskusil reševati marksistični proletarijat. Ako bi šle vse marksistične stranke enotno v volilno borbo, bi dosegli lahko lepe uspehe, tako so pa zaradi osebnih nasprotij med voditelji že v naprej onemogočili vsako izvolitev marksističnega poslanca. Delavstvo bo pač zaradi tega tem voditeljem pokazalo hrbet ter volilo tako, do bodo izvoljeni res pravi zastopniki našega delavstva.

Slovenački radikali tudi smatrajo za potrebno, da nastopijo pri volitvah samostojno. Pri zadnjih volitvah so šli po večini skupaj s klerikalci in Nemci in jih je to tako navdušilo, da tudi sedaj računajo na mandate. Toda škoda truda in časa, ker ne bo glasov niti za četrtino mandata, in bi bilo bolje, da se izognejo blamaži. V Ljubljani bodo bržkone radikali podpirali klerikalno listo, ker so vezani za občinske volitve. Na Kranjskem pa bo baje kandidat g. Zupanič, ki je bil sicer že minister, poslanec pa še ne. Pravijo, da lahko dobijo dva mandata. Radikalni volilci, kolikor jih je, pa bodo sami znali izračunati, koliko glasov imajo, in vsi oni, ki še niso pod komando klerikalcev, bodo glasovali z naprednim blokom in mu s tem pripomogli do zmage. Tudi v mariborski oblasti, posebno v Prekmurju, so postali radikali zelo živahni in bi radi dobili mandat na račun radićevcev. Zanimivo je, da imajo radićevci kakor tudi radikali enega in istega kandidata na svoji listi, nekega Hodoščka in se sedaj pripravajo med seboj, kdo je ponaredil podpis Hodoščka, odnosno kateri stranki ta dični kandidat pripada. Borba postaja

prav zanimiva in bomo doživeli do 11. septembra še precej veselih dni.

Mariborski narodni socialisti so zadnje čase deležni živahnega zanimanja ljubljanskega «Slovenca» in njegovega opoldanskega pobratima, ki tudi izhaja v Ljubljani. Ta dva lista sicer prav rada zatrjujeta, da narodnih socialistov že zdavnaj ni več, proglašata jih za mrtve že nekaj let, a kadar so volitve, takrat se pa vedno spomnijo, da so zopet pri življenju in da bi jih bilo dobro vendarle pridobiti, da bi napravili kako uslugo našim klerikalcem. «Slovenec» št. 1 in «Slovenec» št. 2 vesta povedati, da so narodni socialisti v Mariboru sklenili, da nastopijo pri skupščinskih volitvah s klerikalci, bodisi direktno, bodisi indirektno. Gospodom povemo, da se prav po nepotrebnem navdušujejo in veselijo, ker so narodni socialisti že sklenili, kako bodo nastopili pri volitvah v narodno skupščino, in sicer je bil sklep tak, da je vsako veselje in prizadevanje klerikalcev odveč. V prihodnji številki «Nove Prave» bomo sicer popolnoma jasno povedali, kako nastopimo, danes pa že lahko povemo, da niti «kranjski» niti «štajerski» narodni socialisti ne bodo nastopili pri volitvah tako, da bi to bilo vseč klerikalcem, temveč ravno nasprotno. Ako kak bivši tako zvani «tudi-narodni socialisti» uganja po Mariboru svoje budalosti in pripoveduje «Slovenčevim» ljudem stvari, ki si jih je sfantaziral v svoji glavi, naj «Slovenec» to kar priobčjuje, da bodo na ta način vsaj klerikalci vedeli, da so ti neugnani narodni socialisti še vedno pri življenju. Po 11. septembru pa se nas zopet lahko spomniti in takrat ugotovite, da so narodni socialisti pripomogli k sijajni zmagi naprednega bloka in s tem odvzeli klerikalcem one mandate, kolikor jih bo dr. Korošcu manjkalo. Upamo, da bo teh mandatov precej, zato je zanimanje tudi za «mrličce» povsem razumljivo.

Pogreb rumunskega kralja Ferdinanda. V nedeljo se je vršil pogreb rumunskega kralja Ferdinanda. Že v ranih jutranjih urah so bile ulice polne ljudi, ki so prihiteli iz vseh krajev države v rumunsko prestolico. Računajo, da je bilo na bukareških cestah do pol milijona ljudi. Točno ob devetih se je sprevod začel pomikati iz dvorca. Na kolodvor pa je prispel ob pol dvanajstih. Pogreba se je udeležil tudi naš kralj Aleksander ter nešteto zastopnikov tujih držav. Nato so s štirimi posebnimi vlaki, ki so odhajali vsakih 15 minut, prepeljali udeležence do kolodvora Curtea de Arges. Pogreb se je izvršil brez incidenta, ker je vlada podvzela najdalekosežnejše priprave, da se nista kršila red in mir. Posebno ostre mere so bile podvzete v cilju, da se prepreči povratek bivšega prestolonaslednika Karla, o katerem so se razširili glasovi, da se hoče slično kakor svoj čas odstavljeni avstrijski cesar Karel Habsburg, vrniti z letalom čez Švico v domovino. Do tega seveda ni prišlo, ker je rumunska vlada s švicarskimi oblastmi preskrbela, da ni bilo zadnji teden nobeno letalo švicarskih tvrdk na razpologo inozemcem.

Socialni razgled.

Reakcija v Češkoslovaški na pohodu. Odkar so se vladnim strankam v Češkoslovaški pridružili češki in slovaški klerikalci, se z vsakim dnem opaža, da gremo v pogledu socialne politike navzdol. Sedaj pripravlja vlada nove predloge, ki jih hoče uzakoniti v jesenskem zasedanju parlamenta; predvsem hoče izvesti novelizacijo stanovanjskega zakona in zakona o socialnem zavarovanju. Priznati moramo, da so ti zakoni za češkoslovaško delavstvo velika pridobitev, katero je uzakonila prejšnja koalicija agrarcev, narodnih socialistov in socialnih demokratov, sedaj pa, ko socialistov ni več v vladi, pa skušajo agrarne stranke zadati velik udarec s spremembo teh zakonov. Kako bo češkoslovaški proletarijat sprejel te spremembe, je drugo

vprašanje, ker gotovo je, da pri tako dobri organizaciji češkega delavstva ne bodo mogli in hoteli ti delavci mirno preko tega, temveč bodo

njih zastopniki nastopili najodločneje proti vsakomur, ki bi hotel ogroziti pridobljene pravice delavstva.

za spolne bolezni itd. Vstopnina 2 Din. Vsakdo, ki pride z dežele v Ljubljano, pa količkaj utegne, naj si ogleda to izredno poučno razstavo.

Tedenske vesti.

Občinske volitve v kranjskem okraju.

V nedeljo 24. t. m. so se vršile v kranjskem okraju občinske volitve, pri katerih so napredne stranke zelo razveseljivo napredovale, klerikalci pa so šli razcepljeni v volitve in zelo občutno nazadovali. V Kranju in Trziču sicer niso imeli klerikalci do sedaj večine, toda so od zadnjih volitev tako nazadovali, da v teh občinskih odborih ne pomenijo mnogo. V Škofji Loki pa so šli klerikalci razdvojeno in sta bili dve klerikalni listi, in sicer ena župnika in druga sedanega župana Hafnerja. Nad vse razveseljivo je, da so napredne liste napredovale tudi v kmetijskih občinah in so na ta način dobili naprednjaki zelo močno zastopstvo celo v onih občinah, kjer do sedaj ni bilo niti enega naprednega občinskega odbornika. Povsod se kaže velik odpor proti klerikalni stranki, kar je veselo znamenje, da se ljudstvo ne pusti več komandirati iz favoržev, temveč je začelo samostojno misliti. Razveseljivo je tembolj, ker so se vse napredne stranke, bodisi demokrati, samostojni kmetje ali socialisti lahko združili na enotne liste in so na ta način ravno dosegli tako lepe uspehe. Volilni rezultati so bili sledeči:

V Kranju je izmed 822 volilnih upravičencev volilo 678 in je bila udeležba 82odstotna. SDS je dobila 444 glasov, SLS 94, gospodarska lista pa 140. Na prvo listo odpade 16 mandatov, na drugo 4 in na tretjo 5. Demokratom je manjkalo en glas do 17. mandata. Klerikalci so padli od januarskih volitev od 110 na 94 glasov.

V Trziču je dobila SDS 282 glasov in 11 mandatov, dve listi SLS 127 in 58, skupaj 185 glasov in 7 odbornikov, ter socialisti 163 glasov in 7 odbornikov.

Škofja Loka: SDS je dobila 86 glasov in 6 mandatov, lista župana Hafnerja 122 glasov in 9 odbornikov ter klerikalna lista župnika Andrejca 143 glasov in 10 odbornikov.

Šenčur: Volitve so prinesle lepo večino združenim naprednim listam, ki so dobile 262 glasov in 14 mandatov, klerikalci pa 202 glasova in 11 mandatov.

Sv. Ana nad Trzičem: SDS 31 glasov in tri mandate, SKS 15 glasov in 2 mandata, socialisti 14 glasov in 1 mandat, klerikalci 27 glasov in 3 mandate.

Cerklje: Napredne liste skupno 195 glasov in 10 odbornikov, klerikalci 252 glasov in 15 odbornikov. Pri oblastnih volitvah je imela SLS nad 500 glasov.

Preddvor: Napredna gospodarska delavska lista 143 glasov in 8 mandatov, klerikalci 291 glasov in 17 mandatov; pri oblastnih volitvah so imeli klerikalci 359 glasov.

Predoslje: SDS 101 glas in 7 odbornikov, SKS 57 glasov in 3 odbornike, klerikalni listi 291 glasov in 15 odbornikov. Število naprednih članov v občinskem odboru je naraslo od 6 na 10. Klerikalci so imeli pri oblastnih volitvah 312 glasov.

Vesovo: Lista sedanega župana 44 glasov in 4 mandate, napredna gospodarska lista 30 glasov in 2 mandata, oficijelna klerikalna lista 56 glasov in 4 mandate. Prvi dve listi sta se vezali proti SLS.

Voglje: Naprednjaki, med katerimi tvorijo samostojni kmetje večino, so dobili 8 odbornikov, klerikalci pa samo enega.

Sora: Dve klerikalni listi sta dobili 79 glasov in 6 odbornikov, napredna delavska gospodarska lista pa 21 glasov in 1 odbornika. Do se-

daj naprednjaki sploh niso imeli zastopnika v občinskem odboru.

Stražišče: SDS je dobila 109 glasov in 6 odbornikov, tri klerikalne liste pa 313 glasov in 19 odbornikov.

Poljane: To občino so klerikalci izgubili. Napredna gospodarska lista je dobila 118 glasov in 6 mandatov, socialisti 53 glasov in 3 mandate, klerikalci pa 151 glasov in 8 odbornikov. Klerikalci so od januarskih volitev nazadovali od 230 na 151 glasov.

Kovor: Štiri klerikalne liste so dobile 182 glasov in 13 odbornikov, socialisti 51 glasov in 3 odbornike, napredna gospodarska lista 26 glasov in 2 odbornika.

Mavčiče: Lista starega župana 145 glasov in 10 odbornikov, SLS 92 glasov in 7 odbornikov.

Št. Jošt: Kmečko-delavska lista 41 glasov in 3 mandate, mali posestniki in delavci 45 glasov in 3 mandate.

Trata: SLS 273 glasov in 18 mandatov. Združena gospodarska lista 109 glasov in 7 mandatov. SLS je nazadovala za 53 glasov.

V občinah Jezersko, Hrustje, Javorje in Zmonec je bila vložena le po ena kandidatna lista.

★

* **Himen.** V ponedeljek zjutraj se je poročil v šentpeterski cerkvi tovariš Ivan Tavčar, urednik «Nove Pravde» in oblastni poslanec, z gospodično Špelco Mladičevo, učiteljico iz Maribora. Kot priči sta fungirala tov. R. Juvan in nevestin oče g. Mladič. Našemuo odličnemu tovarišu želimo obilo sreče!

★

* **«Vodnikova družba»** poziva poverjenike, ki vkljub opetovanim opominom še do danes niso poslali nabiralnih pol, odnosno nabrane članarine, da store brezpogojno najkasneje do 1. avgusta t. l. svojo dolžnost ter pošljejo družbini pisarni nabrano članarino z nabiralnimi polami, oziroma oni, ki so poslali samo denar, da pošljejo čimprej izpolnjene nabiralne pole. Družbina uprava to potrebuje, ker je že zadnji čas, da se ugotovi naklada knjig. Kdor bi izmed poverjenikov ne poslal do 1. avgusta nabiralnih pol, se mu lahko prigodi, da člani, ki jih je on nabral, ne dobe letošnjih knjig, ker bo naklada samo tolika, kolikor bo 1. avgusta priglašanih članov s plačano članarino.

* **Zlata maša narodnega duhovnika.** V sredo 27. t. m. je splošno priljubljeni narodni duhovnik, bivši trnovski župnik g. Ivan Vrhovnik imel svojo zlato mašo. Ob tej priliki mu je bilo izročeni več lepih daril, med njimi 50 kamnov CMD, dar ljubljanskih podjetnic CMD, ki so jubilarantu po zastopnikih čestitale. Ob priliki zlate maše je trnovsko ljudstvo priredilo jubilarantu prisrčne manifestacije ter tako pokazalo vso svojo ljubezen do zaslužnih narodnih svečnikov. Jubilarantu kličemo tudi mi: Na mnogaja ljeta!

* **Plačilo državnih zaostankov.** Finančno ministrstvo je v strožji obliki ponovilo naredbo o plačilu državnih zaostankov. Vsem davčnim in finančnim oblastvom je ukazano, da začno z izterjevanjem davčnih zaostankov. Ako se dolžniki pozivu davčnih oblastev na plačilo zaostankov ne odzovejo, se mora izvršiti eksekucija brez vsakega odloga in obzira.

* **Stalna higijenska razstava v Ljubljani** pod Tivolijem je do nadaljnjega odprta ob delavnikih od 14. do 18. ure in ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Med mnogimi razstavnimi predmeti vzbujajo pozornost obiskovalcev zlasti preparata in opisi ženskih bolezni, raka, golše, slepiča, oddelek za jetiko, oddelek

za spolne bolezni itd. Vstopnina 2 Din. Vsakdo, ki pride z dežele v Ljubljano, pa količkaj utegne, naj si ogleda to izredno poučno razstavo.

* **Naval na ljubljansko bolnico.** Do 25. julija popoldne je ljubljanska javna bolnica letos sprejela že 8000 bolnikov v oskrbo, približno za 500 več kot lani ob tem času. V bolnico traja še vedno velik naval kljub temu, da je poletni čas ugodnejši za zdravstvene razmere. Stavka zdravnikov-pripravnikov traja še vedno in zato so drugi zdravniki z delom preobloženi.

* **Potres.** Po poročilu z observatorija pod Triglavom so vsi potresomeri dne 25. t. m. zvečer zabeležili precej močan bližnji potres.

* **Močan potres v Beogradu.** V nedeljo zjutraj ob petih je bil v Beogradu precej močan potresni sunek. Instrumenti seismološkega zavoda so zabeležili več močnih potresov, ki so jih čutili v Rudniku; najmočnejši pa je bil v Beogradu. Aparati so zabeležili deset sunkov. Zanimivo je, da so ti potresi povzročili ponekod znatne razpoke zemlje, vendar pa niso nikjer napravili znatne škode.

* **Ukinjenje izvoznih in uvoznih prepovedi.** Naša država je pozvana na mednarodno konferenco v Ženevi o ukinjenju izvoznih in uvoznih prepovedi, ki ovirajo mednarodni trgovinski promet.

* **Zdravljenje dobrovoljcev.** Vsi jugoslovenski dobrovoljci, ki reflektirajo na brezplačno zdravljenje v kopalniških in zdraviliških, naj vložijo nekolkovane prošnje v ministrstvu za narodno zdravje ali v ministrstvu za socialno politiko z ozirom na to, v čigar pristojnost spada dotično zdravilišče. Prošnji je priložiti: uradno zdravniško spričevalo, ki se dobi pri pristojni okrožni vojaški komandi, in ubožno spričevalo občine. — Borec iz Dobrudže naj pošljejo odboru svoje točne naslove, da se jim bo dostavila «dobrudžanska spomenica». Vpoštevale se bodo samo one vloge, katerih prosilci so poravnali članarino za leto 1927., oziroma so jo pripravljene takoj poravnati. — Iz pisarne «Okrožnega kluba jugoslovenskih dobrovoljcev v Mariboru».

* **Zaposlenje inozemskih vajencev.** Minister za trgovino in industrijo je odredil, da se tudi otroci tujih državljanov lahko sprejemajo kot vajenci in da se jim po določenem roku sme izdati pomočniška knjiga. Ob priliki zaposlenja takih pomočnikov pa se morajo vpoštevati predpisi o zaposlenju inozemskih delavcev.

* **Šola za babice.** V šolo za babice v Ljubljani bo letos zopet sprejetih 30 novih gojenk, in to 15 na državne stroške, 15 pa na lastne, odnosno na stroške občin. Šola bo trajala 18 mesecev. Kandidatinje ne smejo biti izpod 21 in ne preko 35 let stare. Prijave morajo vpsolati upravi babiške šole do 15. avgusta.

* **Smrtna nesreča pri delu.** V Kokarjah v kranjskem okraju je bil te dni 84letni užitkar Jože Fricelj zaposlen z zlaganjem snopja. Pri tem je starec tako nesrečno padel z voza, da si je zlomil tilnik in je pri priči obležal mrtev.

* **Nesreča z električnim tokom.** Jvan Erzer, mizarski pomočnik iz Cerkelj, je po neprevidnosti prijel za električno žico in mu je tok prežgal polovico roke. Sprejet je bil v ljubljansko bolnico.

* **Železniška nezgoda.** Prejšnji petek zvečer bi kmalu došlo na železniški progi med Krapino in Zabokom do velike železniške nesreče. Med postajama Velika ves in Sv. Križ - Začretje so se radi velike vročine izbočile tračnice ter se je tir razširil tako, da so lokomotiva in vagoni iz Krapine prihajajočega mešanega vlaka zašli med tračnice na železniške prage. Postajenačelnik v Zaboku - Krapinske toplice je odposlal takoj na mesto nezgode drugo lokomotivo in vagone ter je ta pomožni vlak prevzel pošto in potnike ponesrečenega mešanca in pripeljal v Zabok. Progo so v par urah popravili. Ponesrečil se ni nihče ter je tudi škoda malenkostna.

Narodno-strokovna zveza.

SLADKI VRH. Podružnica Narodno-strokovne zveze v Sladkem vrhu je imela v nedeljo 24. t. m. svoj članski sestanek, na katerem je poročal okrožni tajnik tov. Tumpelj iz Maribora. Dobro obiskani sestanek je znova pokazal, da se delavstvo zaveda važnosti strokovnih organizacij in prav dobro ve, da je le v organizaciji moč. Pri nas imamo pa še prav lepo število delavcev, ki stojijo izven organizacije. Vse te vabimo, naj se nam priključijo v boju za lepšo našo bodočnost.

CERKNICA. V nedeljo 3. avgusta t. l. se bo vršil v Cerknici v prostorih gostilne g. Meleta ob pol devetih zvečer sestanek, ki ga sklicuje Narodno-strokovna zveza. Na sestanku bo poročal delegat centrale iz Ljubljane o strokovni organizaciji in nujni potrebi te organizacije za delavstvo. Vabimo vse delavstvo, da se udeleži tega važnega sestanka v čim večjem številu.

ŠT. PAVEL. Pri nas napreduje naša podružnica še prav dobro, vendar imamo med nami mnogo članov, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti in ne plačujejo prispevkov v redu. Ti zamudniki ne pomislijo, da delajo odboru in centrali velike težkoče, ker se obračuni ne morejo redno predlagati in je naša sicer agilna podružnica v zastojju. Pozivljamo vse člane na točnost! V zadnjem času opazamo, da so nekateri člani, med njimi tudi odborniki, precej hladni napram organizaciji, kar zna vsem nam prej ali slej škodovati. Sedaj ni ravno čas, popuščati v organizaciji, temveč je ravno sedaj trenutek, ko moramo svoje vrste strniti in biti v pripravljenosti. Vse one, ki zanemarjajo svoje dolžnosti, prosimo, naj se ponovno poprimejo dela, njim in vsemu delavstvu v korist.

Rentnikom iz Nemčije. Predsednik Zveze jugoslovanskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji g. Bolha nam sporoča, da je s svoje strani podvzel vse potrebno, da se številne prošnje rentnikov ugodno rešijo. Stvar je v teku in prosimo zato vse rentnike, naj še nekoliko potrpe. Dokumenti so ostali začasno še pri g. Bolhi, dokler se zadeva ne reši.

Mariborska borza dela objavlja, da išče dela: 166 hlapcev, viničarjev, majarjev, oskrbnikov, ekonomov, 29 rudarjev, 14 vrtnarjev, 2 kamenoseka, 2 pečarja, 2 lončarja, 1 opekarski delovodja, 59 kovačev, 9 kleparjev, 7 železostugarjev, 3 železolivarji, 94 ključavničarjev, 16 elektrikarjev, 1 urar, 71 mizarjev, 12 žagarjev, 13 sodarjev, 11 kolarjev, 1 lesostrugar, 15 sedlarjev, 11 usnarjev, 10 tkalcev, 9 tapetnikov, 57 čevljarjev, 52 krojačev, 1 knjigovez, 32 pekov, 18 mlinarjev, 25 mesarjev, 2 slaščičarja, 9 natakarijev, 5 točilcev, 3 hotelski slugi, 3 hotelski kuharji, 84 zidarjev, 27 tesarjev, 14 pleskarjev, 4 lakirniki, 68 slug in vratarjev, 7 kurjačev in strojnikov, 49 trgovskih pomočnikov, 8 skladiščnikov, 202 pomožna in tovarniška delavca, 17 šoferjev, 16 kočijažev, 28 pisarniških moči, 18 vajencev; ženske: 3 kmečke deklice, 2 kmečki gospodinji, 5 šteparic gornjih delov čevljev, 2 modistki, 27 natakarij in blagajničark, 160 kuharic, sobaric, služkinj, varušek, postrežnic, 8 boljnih gospodinj, 28 tovarniških in pomožnih delavk, 6 prodajalk za slaščičarno, 12 trgovskih pomočnic, 16 vzgojiteljic, 10 pisarniških moči, 1 knjigovezinja, 11 vajenk. — Delo je na razpolago: 10 hlapcem, 2 majarjem, 4 viničarjem, 6 kamenosekom, 2 kovačema, 2 vrtnarjema, 1 ključavničarju, 3 mizarjem, 3 čevljarjem, 1 točilu, 1 mlinarju, 3 zidarjem, 1 kovinostrugarju, 1 mizarškemu vajencu, 1 ključavničarskemu vajencu, 1 trgovskemu vajencu; ženske: 23 kmečkim deklam, 2 natakaričama, 2 kuharicama v restavraciji, 2 gospodinjama, 1 sobarici, 9 kuharicam, 19 služkinjam, 2 varuškam, 1 vzgojiteljici, 3 tovarniškim delavkam, 2 kuharicama k orožnikom, 1 šivilji za obleko, 2 šiviljama vajenkama.

Brezposelnost na Štajerskem. Borza dela v Mariboru izkazuje v svojem poročilu od 17. do

23. julija porast brezposelnih za 175 oseb. V evidenci ima sedaj 1954 brezposelnih delavcev. Od 1. januarja do danes se je borzi dela javilo 5002 brezposelnih delavcev. Od teh se je zaposlilo 1829, odpotovalo jih je pa 757. Brezposelnost še vedno narašča. — Celjska borza dela objavlja v svojem mesečnem poročilu za junij, da se je v tem mesecu prijavilo 744 brezposelnih, od teh 555 moških in 189 žensk. Delovni trg se je v juniju v splošnem nekoliko izboljšal, vendar pa je v posameznih poklicih ostala brezposelnost približno na višini prejšnjega meseca. Precejšnje povpraševanje je bilo po poljedelskih delavcih in poslilih, katerih je sicer primerno število vedno na razpolago, a silijo po navadi v industrijo in rudnike ter se poljedelskega dela branijo največ zaradi nepovoljnih delovnih in plačilnih pogojev. Pri kovinarjih je bil v tem mesecu položaj nekoliko boljši, ker se je posredovalo nekaj delavcev v vojni arzenal v Kragujevcu in ker se je stavka v tovarni vagonov v Kruševcu končala v prid delavcev, zbog česar bo posredovanje v to tovarno olajšano. Pri ženskih poklicih je največ prijav za službe med gospodinjskim osebjem in gostilniškimi posli, dočim služb ni bilo dovolj na razpolago. — Porabljamu priliko, konstatirati, da nam ljubljanska borza dela vzlic naši prošnji ne pošilja svojih poročil. — Tajništvo NSS.

Iz NSS.

Vsem krajevnim organizacijam in somišljenikom NSS! Za bližajočo se volitve v narodno skupščino skušajo naši nasprotniki z neutemeljenimi in izmišljenimi vestmi zanašati med naše organizacije in posamezne somišljenike nespozumljenje in s tem preprečiti enoten nastop

Pogovor o tem in onem.

PRVA POMOČ ZA CVETLICE.

Poizkusi so dognali, da se more tudi cveticam nuditi prva pomoč, če zbole in začno veneti. Tem «bolnim» prijateljicam človeka moremo podaljšati dolgost življenja in polepsati jih z različnimi medikamentami. Če n. pr. oveli cvetlici pridenemo nekaj tablet aspirina, se njena sklonjena glavica zopet ponosno dvigne. Če nimamo pri roki aspirina, oživi hiražočo cvetko tudi že sama sol, ki jo pridenemo nekoliko topli vodi za zalivanje.

Cvetlice so hvaležne tistemu, ki jih ljubi, s tem, da ostanejo dalje časa sveže in lepe. Zanimivo je tudi, da cvetke najbolje uspevajo v zelenih in rjavih lončkih. Nekateri si razlagajo zeleno barvo, spominjajočo na naravo, in rjavo, podobno barvi matere zemlje, zato za najprimernejšo. Cvetlica raste kakor v prirodi. Cvetlice je treba seveda tudi vsak dan pridno zalivati in jih tudi očistiti.

Obrezovati se morajo stebelca v vodi. Ranjeno steblo namreč takoj vsrka nekaj kapljic vode, kar je za cvetlico zdravo. Zrak, ki ga vsrka v suhem odrezana bilka, cvetlici škoduje in se tudi lahko radi tega posuši. Cvetlice s trdimi, lesnimi stebli je treba na spodnjem koncu oluščiti, da rastlina laže vsrkava hrano in ne ovene tako hitro.

✱

✱ **V Bolgariji je okrog 1000 stoletnih oseb.** V Bolgariji je bila poverjena posebna zdravniška komisija z nalogo, da preišče, koliko ljudi ima država starih nad sto let. Že samo v Sofiji so odkrili osem takih starčkov in stark. V vasi Novoselci so našli med 800 prebivalci dvajset ljudi starejših kakor sto let. Vsi so izjavljali, da so uživali predvsem mlečna jedila in se izogibali alkohola. Po dosedanjih ugotovitvah sklepajo, da ima Bolgarska blizu tisoč ljudi, ki imajo že preko deset križev.

naših tovarišev. Načelništvo NSS zaradi tega sporoča vsem krajevnim organizacijam, da je strankin izvrševalni odbor v svojih sejah dne 10. in 20. t. m. že napravil soglasne sklepe glede nastopa pri volitvah v narodno skupščino in so ti sklepi obvezni za vse naše organizacije in somišljenike. V zmislu teh sklepov so se vršili razgovori glede našega nastopa ter bomo sklepe kakor tudi zaključke razgovorov potom posebne okrožnice sporočili vsem organizacijam prihodnje dni. Opozarjamo, da nihče ne naseda vestem raznih hujskačev, temveč naj se vsakdo ravna po navodilih strankinega načelništva in izvrševalnega odbora. Tudi naj se ne dajo naši somišljeniki zavajati po raznih časopisnih vesteh in naj vpoštevajo, da se posebno ob prilikah raznih volitev prav rado operira z raznimi tendencioznimi vestmi, kar seveda tudi sedaj ni izostalo. Nasprotniki prav radi pripovedujejo vsa leta našega obstoja, da narodnih socialistov ni, mi pa bomo pri volitvah zopet pokazali, da sta enotnost in disciplina v naših vrstah neokrnjeni.

Mariborska okrožna organizacija NSS. V petek 22. t. m. se je vršila v Mariboru seja okrožnega urada in odbora mariborske krajevne organizacije NSS, na kateri se je razpravljalo o našem nastopu pri volitvah v narodno skupščino. Na seji sta poročala predsednik okrožne organizacije tov. Brandner in strankin načelnik tovariš R. Juvan, nakar se je po daljši debati izvolila posebna delegacija, ki naj zaključi razgovore glede našega nastopa v mariborski oblasti. Potom debate se je marsikatero vprašanje popolnoma razčistilo, kar je zopet dokaz, kako nujno potrebne so take skupne seje, ki vplivajo na disciplino in enotnost v stranki. Naslednji dan so se razgovori nadaljevali ter je bil dosežen sporazum, da nastopi stranka enotno v vsej Sloveniji.

✱ **Na strehi vagona obglavljen.** Pred kratkim se je vozil z brzovlakom Strassbourg—Pariz neki Rus, ki se je vtihotopil na streho vagona, ker si ni mogel kupiti voznega listka. Imel je spočetka srečo, da ga ni nihče opazil, in bi se bil najbrž res pripeljal v Pariz, da ga ni pri Lagnyju zalotila strašna smrt. Ko je vozil brzovlak čez železni most, se je potnik na strehi najbrže malo dvignil in ga je ogrodje mostu dobesedno obglavilo, na kar je padlo truplo na progo.

✱ **Samomor brezposelne uradnice.** Te dni je prišla v Beogradu v juvelirsko trgovino Aleksandra Vučičevića v ulici Kralja Milana neka neznana dama vsa razburjena in zahtevala od trgovca, da jo mora sprejeti v službo. Ko ji je odvrnil, da nima nobenega mesta na razpolago, je vsa drhteča od nervoznosti vprašala ponovno s pretečim glasom: «Nimate službe?» Ko ji je trgovec povedal, da je nima, je dama odvrnila: «Če mi ne morete dati službe, se umorim tu pred vašimi očmi.» Ko je trgovec spoznal, da ima pred seboj živčno bolno žensko, je stekel na ulico in poklical orožnika. Čez par minut se je vrnil z orožnikom, a žal, prepozno. Neznana ženska je ležala na tleh, zvijajoč se v silnih krčih. Iz ust so ji silile modre pene, oči so bile motne, poleg nje pa je ležala mala stekleničica. Bila je jasno, da se je zastrupila. Dognali so, da se je zastrupila z morfijem. Prepeljali so jo v agoniji v bolnico, kjer so jo zaman skušali spraviti k zavesti. Ker ni imela pri sebi nobenih dokumentov, so le s težavo dognali, da je samomorilka neka Dežika Martorelli, ki je bila uradnica pri zdravniku dr. Petroviću, pa je službo izgubila zaradi živčne razdraženosti. To jo je tako potrla, da je popolnoma izgubila duševno ravnovesje in da je izvršila samomor.

